

Bilten

Broj 13, novembar 2011. godine

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE

USTANOVA ZA UNAPREĐENJE EKONOMSKE, NAUČNO-TEHNIČKE,
KULTURNE I SPORTSKE SARADNJE IZMEĐU REPUBLIKE SRPSKE
I REPUBLIKE SRBIJE

IZDVAJAMO

RS NA BEOGRADSKOM SAJMU KNJIGA: U ZNAKU IVE ANDRIĆA
PREDSTAVLJAMO: "VINO JUNGIC"

TURIZAM: ETNO SELO STANIŠIĆI
OPŠTINE RS: RIBNIK

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE U SRBIJI

Bulevar despota Stefana 4/IV
Beograd, Srbija
Tel: 00 381 11 324 6633
Faks: 00 381 11 323 8633
E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs

Sadržaj

U fokusu

U znaku Andrića	3
-----------------------	---

Ekonomija

Investiciona konferencija u Banjaluci	5
---	---

Nauka

Održan prvi Festival nauke u RS	7
---------------------------------------	---

Predstavljamo

“Vino Jungić”	8
---------------------	---

Širenje vinarskog biznisa u RS	10
--------------------------------------	----

Turizam

Etno selo Stanišići kraj Bijeljine	13
--	----

Opštine RS

Ribnik	15
--------------	----

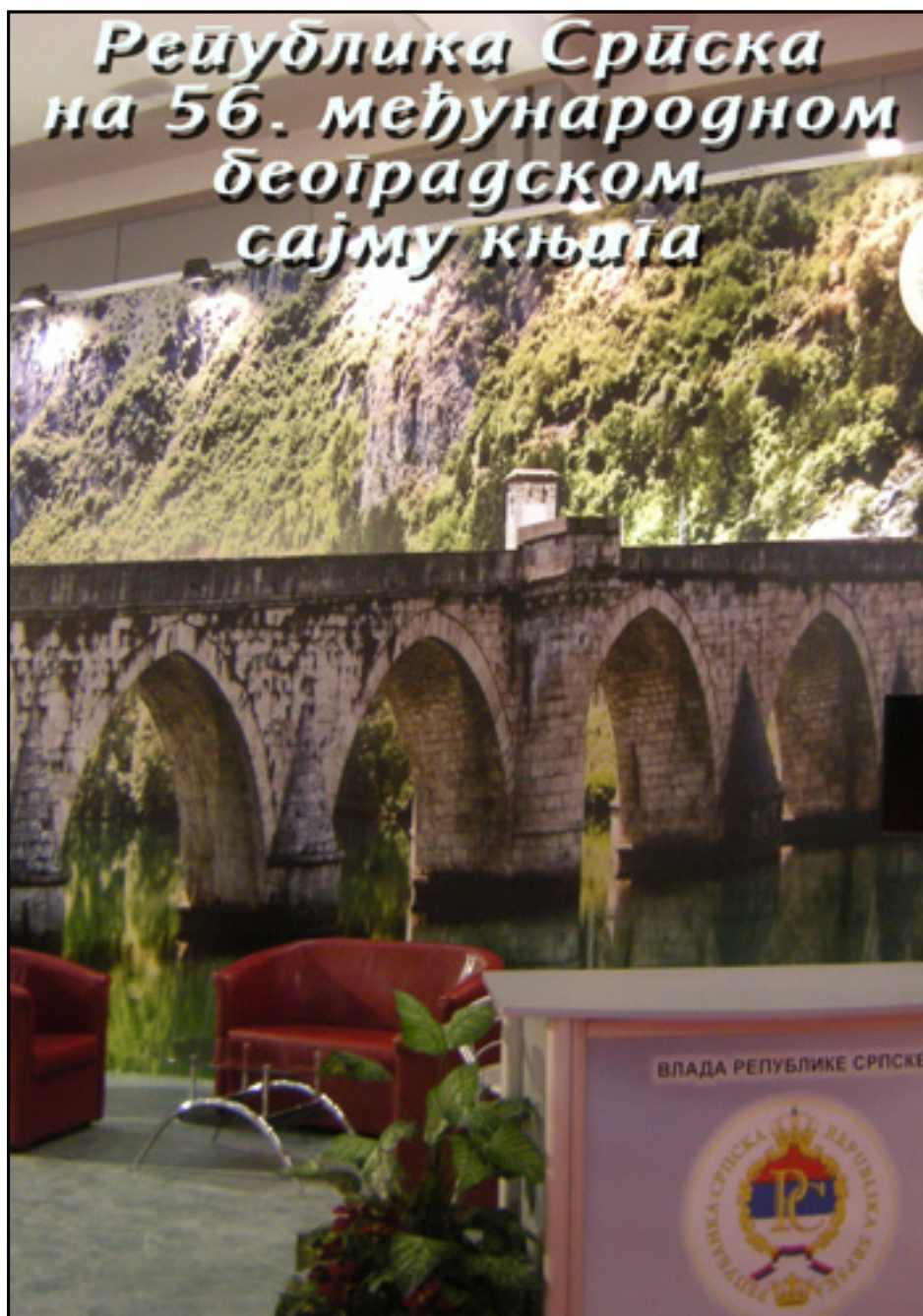
U fokusu

U znaku Andrića

I treći nastup Republike Srpske na jednoj od najznačajnijih manifestacija kulture i umjetnosti u ovom dijelu svijeta, na Međunarodnom beogradskom sajmu knjiga, prošao je – kao što se i očekivalo poslije dva zaista uspješna, 2009. i 2010. godine – s uspjehom koji je nadmašio, ne samo očekivanja kreatora programa i organizatora, nego i najvećeg dijela posjetilaca ovogodišnjeg sajma, kao i stručnjaka koji nisu krili zadovoljstvo, pa i divljenje. Štand Republike Srpske, maštovito i hrabro riješen tako da se svi programi odvijaju pored, ispred ili baš na Višegradskom mostu, koji kao centralni dio prostora simbolizuje i Andrićevo djelo za koje je veliki srpski pisac ovjenčan Nobelovom nagradom prije pedeset godina, i samu tu pedesetogodišnjicu, i sve što bi poklonici njegovog djela možda poželjeli i htjeli da mu sa zahvalnošću kažu poslije svega toga.

Kako u programskom, tako i u organizacionom smislu nastup Republike Srpske na 56. međunarodnom beogradskom sajmu knjiga bio je, dakle, pravi ambasador kulture i prosvjete Republike Srpske.

Prisustvo vrhunskih umjetnika i kulturnih radnika na štandu Republike Srpske

ske od režisera Emira Kusturice, akademika SANU Matije Bečkovića, akademika ANU-RS Gojka Đoga, Slobodana Remetića, Vaskrsije Janjića, Voje Maksimovića i Drago-

ljuba Mirjanića, pa Predraga Markovića, ministra kulture u vladi Republike Srbije i srpskih književnika Dare Sekulić, Milovana Vitezovića, Aleksandra Petrova, Ratka

U fokusu

Popovića, Dragana Kolundžije, Ranka Jovovića, Radomira Uljarevića i drugih dalo je snažan pečat ovogodišnjem predstavljanju Republike Srpske u Srbiji i na neki način doprinijelo i promovisanju autora iz Republike Srpske, autora čije su knjige objavljene između prošlog i ovog sajma i u sedam sajamskih dana promovisani na ovom štandu.

Prezentacija Andrić Grada, čiji je idejni tvorac slavni srpski režiser Emir Kusturica, i projekat koji se realizuje u saradnji sa Vladom Republike Srpske izazvali su veliko interesovanje posetilaca Sajma knjiga u Beogradu, ne samo u okviru programa na svečanom otvaranju nastupa Republike Srpske na ovogodišnjem sajmu knjiga, programa organizovanog u Svečanoj sali Beogradskog sajma što su mediji u Srbiji i Srpskoj pomno

zabilježili, nego i panoom i video projekcijom na štandu oko kojih su se okupljali posjetioci i, naravno, komentarisali.

Nastup Republike Srpske na 56. međunarodnom beogradskom sajmu knjiga počeo je obraćanjem direktora Predstavništva Srpske u Srbiji, g. Mladena Cicovića, koji je kao najvažnije u pripremi i organizaciji ovog nastupa naveo dobru saradnju svih koji

su u tome učestvovali: Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, Udruženje izdavača RS, Narodne i univerzitetske biblioteke RS i Predstavništva RS u Srbiji sa stalnom ekipom saradnika. Na način odabiranja knjiga koje su na ovom sajmu predstavljale Republiku Srpsku ukazala je gđa Irena Soldat Vujanović, pomoćnik ministra prosvjete i kulture R.Srpske, a o saradnji Srpske i Srbije u godini Ive Andrića govorio je ministar kulture u vladi Srbije, g. Predrag Marković.

U programu posvećenom pedesetogodišnjici dodeljivanja Nobelove nagrade Ivi Andriću, autor i glumci su na jednostavan i zanimljiv način

dočarali trenutke od prve vesti o nagradi, pa preko uruče-

U fokusu

nja nagrade i čuvenog Andrićevog govora poslije primanja nagrade, do izgleda zlatne medalje i gramate N Obelove nagrade, koji se čuvaju u muzeju na Andrićevom vencu u Beogradu.

Promocije i programi na štandu uspješno su pratili nivo uvodnog programa, a sve-

mu su doprinijeli i učenici i studenti muzike iz Republike Srpske.

Kao i prethodnih godina, anketni odbor je i ove godine obišao sve štandove izdavača iz Republike Srpske i proglasio najtraženiju knjigu iz Srpske na sajmu knjiga u Srbiji.

Sve ovo, naravno, bilo je više nego jak razlog da u ovom biltenu imamo poseban dodatak posvećen nastupu Republike Srpske na 56. međunarodnom beogradskom sajmu knjiga i uredništvo vam ga s posebnim zadovoljstvom preporučuje.

Ekonomija

Investiciona konferencija u Banjaluci

Već sam podatak da se na jednu konferenciju odazvalo 420 učesnika iz 20 zemalja iz cijelog svijeta predstavlja veliki uspjeh, a kada se tome doda podatak da se radi o Investicionoj konferenciji održanoj u Republika Srpska, i to u vrijeme glo balne ekonomske krize, onda to znači i neuporedivo više. To kom dvodnev nog zasjedanja, 22. i 23. septembra, u Banjaluci i na Mrakovici, koje je organizovalo Ministarstvo za evropske integracije i ekonomsku saradnju, pokazalo se da barem na jednom dijelu BiH postoji politička, ekonomska i institucionalna stabilnost neophodna da bi investitori unijeli svoj kapital, te da je RS sposobna da privuče, prihvati i zadrži poslovne ljude čak i u teška vreme na kada su oprezniji nego inače.

Transparentni uslovi, efikasne procedure, skraćeni rokovi, niski porezi, jeftina energija i druge prednosti po kojima se Srpska pozitivno izdvaja u čitavom regionu, učinili su da se već na licu mjesta po završetku konferencije nastave bilateralni razgovori i potpišu više nego preliminarne dogovori od kojih se neki odnose na gigaprojekte i vezani su za veliki kapital. Dobro pripremljeni

konferencijski materijali i informacije sakupljene tokom konferencije o metaloprerađivačkom, energetsom, turističkom i sektoru proizvodnje hrane, na koje se fokusirao organizator, bili su toliko podsticajni da se interesovanje učesnika proširilo na druge sektore privrede. Takvoj poslovnoj atmosferi posebno su doprinijeli inostrani investitori, koji su već uložili sredstva u oživljavanje zamrlih pogona ili pokrenuli nove pogone u Srpskoj. Iznoseći sa konferencijske govornice svoja pozitivna poslovna iskustva sa terena, oni su ohrabрили ne samo prisutne potencijalne investitore nego i predstavnike posredničkih kuća koji zastupaju veći broj krupnih klijenata i pokrivaju veći broj zemalja, kao i ekonomske i trgovinske predstavnike brojnih ambasada.

Posebnu pažnju izazvao je originalan model prezentacije ponude za investicije. Sa jedne strane, bila su to odgovarajuća resorna ministarstva, a sa druge, opštine, koje su dobile priliku da samostalno i direktno predstavljaju svoje potencijale i međusobno konkurišu sa konkretnim projektima. Istovremeno, kako je u ime organizatora istakla ministarka

Ekonomija

Željka Cvijanović, svi investitori mogu da računaju na specijalizovane kadrove Ministarstva za evropske integracije i ekonomsku saradnju, koji će im kao partneri biti na raspolaganju od inicijalne ideje do realizacije projekta.

Iako se uspjeh ovakvih skupova mjeri konkretnim investicionim efektima koji tek treba da uslijede, ovom prilikom su svi učesnici iznijeli pregršt komplimenata na izvanrednu pripremu, profesionalno vođenje i kvalitet rada Konferencije. Kao najbolji dokaz da je skup

ispunio očekivanja svjedoči inicijativa učesnika da ova investiciona konferencija preraste u tradicionalno godišnje okupljanje, da se u međuvremenu organizuje serija minikonferencije u privrednim komorama nekoliko ekonomski najjačih zemalja Evrope, a poslovni ljudi iz su se ponudili dijaspore da pripreme svojevrsnu investicionu turneju po SAD, kako bi se atraktivna ponuda Republike Srpske približila američkim investorima.

Predsjednik Milorad Dodik

Pozdravljajući međunarodni skup u ime RS, Dodik je istakao: „Mijenjamo zakone i prilagođavamo ih novim uslovima i pokušajima da se odgovori na ekonomsku krizu (...) RS hoće da bude lider u privatno-javnom partnerstvu (...) Partnerstvo je ključna riječ našeg današnjeg druženja“

Premijer Aleksandar Džombić

„Srpska je manje zadužen, politički stabilniji i ekonomski dinamičniji dio BiH“ (...) „Ostvarena je prosječna desetogodišnja stopa rasta od 14 procenata.“ (...) „Tokom eskalacije krize stopa rasta je imala jedan od najmanjih padova u okruženju, a sada je nastavljen trend rasta.“

Ministarka Željka Cvijanović

„Suština ovoga što radimo jeste da se za običnog čovjeka obezbijedi neki boljitak (...) Ako dovedemo inostranog investitora da oživi stari ili otvori novi pogon, onda to znači nova radna mjesta i boljitak toj opštini.“

Prof. Jasmina Vujić, Univerzitet Berkli

„U Silicijumskoj dolini u SAD radi 400 inženjera srpskog porijekla. Zahvaljujući njima Gugl razumije srpski i piše ćirilicom. Bitno je da se naši stručnjaci koji su stekli obrazovanje u inostranstvu vrate na ove prostore i tako pomognu razvoju i napretku.“

Investicionoj konferenciji, pored ostalih, su se obratili Vladimir Grišin (Privredna komora Ruske Federacije), Avišaj Bar Ošer (ambasada Izraela), Klaus Filip (generalni sekretar AER), Paskal Gergen (EU), Regina Kramer (EU), Joanis Cakiris (program Džeremi), Ozlem Kotuk (Evropska banka), Johan Hese (EU) i dr.

Nauka

Održan prvi Festival nauke u RS

U novembru mjesecu održan je prvi Festival nauke u Republici Srpskoj. Ovaj karavan nauke, kako ga je popularno nazvao organizator, Ministarstvo nauke i tehnologije RS, posjetio je Istočno Sarajevo, Trebinje, Banjaluku, Bijeljinu, Prijedor i Doboj.

Tokom trajanja Festivala, od 5. do 17. novembra, veliki broj fakulteta i naučno-istra-

telefonije, laserske tehnike, kao i druga dostignuća.

Festival je 5. novembra u Istočnom Sarajevu otvorio ministar nauke i tehnologije Republike Srpske Jasmin Komić, koji je tom prilikom istakao da je Vlada Srpske posvećena naučno-tehnološkom razvoju kao preduslovu za razvoj savremenog društva u 21. vijeku.

“U fazi smo usvajanja za-

bave naučno-istraživačkim radom“, rekao je Komić.

Ministar Komić je takođe podsjetio je da je Vlada proglasila novembar za mjesec nauke RS, a tim povodom Ministarstvo nauke i tehnologije odlučilo da organizuje prvi Festival nauke u Srpskoj sa ciljem da “približi nauku običnom čovjeku i običnog čovjeka nauci”.

Završna manifestacija Dan promocije nauke RS održana je 17. novembra u Banjaluci i na njoj su uručene nagrade najboljim mladim istraživačima, kao i nagrade za najbolji naučni časopis i knjigu.

Svečanoj akademiji u Koncertnoj dvorani Banskog dvora prisustvovao je i predsjednik Vlade Republike Srpske Aleksandar Džombić, koji je u svom obraćanju rekao da je znanje jedan od strateških resursa Republike Srpske, a naučno-istraživački rad preduslov njenog razvoja. Premijer Džombić je takođe pohvalio organizaciju Festivala i izrazio želju da će on postati tradicionalan i biti još bolji u budućnosti.

Ministar Komić i gradonačelnik Banjaluke Dragoljub Davidović

živačkih institucija iz Srpske, predstavilo sa preko 40 različitih demonstracija. Tako su posjetioci mogli da vide na koji način se dobija vještačka krv, koje su mogućnosti mobilne

konskih rješenja kojima treba da omogućimo razvoj ove djelatnosti. Nadam se da ćemo na tome raditi sve više i više. Neki projekti koje mi već sada radimo podstiču mlade ljude da se

Predstavljamo

“Vino Jungić”

Manje upućene će sigurno iznenaditi podatak da se ova vinarija i prateći vinogradarski kompleksi nalaze se u Bosanskoj krajini. Pošto smo u ranijim brojevima Biltena predstavili vodeće članice udruženja „Vinos“ (Tvrdoš, Vukoje, Anđelić, Tarana), naši čitaoci su vjerovatno očekivali da su na redu „manje stanice“ na „Hercegovačkom vinskom putu“. Sasvim neočekivano, našli smo se u vinogradima i vinariji u okolini Čelinca, nadomak Banjaluke, u vlasništvu banjalučke porodice

Jungić. I koliko je ovdje poznato ime Željka Jungića, doktora elektrotehnike, rukovodioca u Telekomu i saradnika na ETF-u malo koga asociralo na poljoprivredne eksperimente, toliko je bilo neobično da je njegov pokus uspio na terenima opus tjelog Šikara. Geografski na suprotnom kraju RS od tradicionalno vinarske Hercegovine, na 20-ak minuta vožnje od Banjaluke, od male porodične manufakture vina za kumove, prijatelje i komšije izrasla je vinarska proizvodnja kapacita

teta od oko 50 hiljada buteljki godišnje.

Istorija i geografija vinograda i vinarija prepliću se, ali i mijenjaju u cijelom svijetu, pa i na našim prostorima. Nekada se pojam vrhunskog vina vezivao gotovo isključivo za određene francuske i italijanske regije, a već dugo se sa njima u globalnoj ponudi ravnopravno nose ne samo španski i grčki nego i čileanski, australijski, američki i drugi proizvođači. Kod nas su se tako, pored poznatih vinarskih lokaliteta na

Predstavljamo

Fruškoj gori, u dolini Neretve, na Oplencu, na zemljopisnoj karti vina nalazi i područja oko Trebišnjice, a sada evo čak i Krajine. U ranijim vremenima je izgleda na to više uticala tradicija nego prirodni uslovi, a napredak tehnologije učinio je da su mnoge zemlje i narodi danas razvili neki svoj vinarški brend kao nacionalni specijalitet. „Da nas u svijetu i neki uži regionalni lokaliteti nalaze dio svog identiteta i ponosa pred gostima u tome što mogu da ponude `svoje vino`“- kaže dr Jungić.

Upravo zato na sajtu „Vinarija Jungić“ stoji da je sve nastalo „iz ljubavi i inata“. Ljubav se rodila iz vinopijskih za-

nosa koji je utemeljivač još kao dječak osjetio kada je probao božanski napitak, a inat se probudio kada je kasnije, obilazeći čuvene vinograde Burgundije i Toskane, prepoznao osunčane padine, rastresitu zemlju, čistu vodu, pravu nadmorsku visinu i brežuljkasti pejzaž rodnog Markovca. Nedugo nakon povratka kući, uprkos nevjerici oko line, zemljište je pripremljeno i nikli su pionirski zasadi vinograda sa sorta ma: caberbet sauvignonm merlot i frankovka, te bijelim sortama: chardonney, pinot blanc i rhine riesling. U namjeri da probudi usnuli rodni kraj i vrati u život njegove toponime, gazda Željko je crvenim vinima dao ime „Šikar“ po predjelu u

kome je zasađen prvi vinograd, a bijelim – „Balatin“ po rječici koja izvire u neposrednoj blizini. Danas je „iz ljubavi i inata“ već izrastao vinogradarski kompleks na četiri hektara sa 12 hiljada čokota vrhunskih vinski sorti. A znatno proširena i modernizovana stara vinarija, pored proizvodnih, posjetioci ma nudi i smještajne i ugostiteljskih kapacitete, prodavnicu vina, te konobu za degustaciju. „Tu na licu mjesta u `apsolutnoj tišini vinograda gdje se ne čuje ni rika goveda ni lavež pasa` vinopije mogu sva svoja čula da koncentrišu na ukus vina, na njihovu punoću, cvjetne mirise, harmoničnost i ljepotu“ – piše na sajtu Vinarije Jungić.

Predstavljamo

Širenje vinarskog biznisa u RS

Kako je mala vinarija na 50 km od Banjaluke, nastala iz hobija, prerasla u unosan vinarški i vinogradarski posao, razgovaramo sa vlasni kom dr Željkom Jungićem, savjetnikom za razvojnu strategiju m;tel-a i saradnikom ETF-a na Banjalučkom univerzitetu. Pošto u naslovu sajta „Vinarije Jungić” stoji “iz ljubav i inata”, pitamo ga šta je još bilo po trebno da se za šest godina ostvari respektabilan rezultat u ovoj oblasti koja se smatra tradicionalnim monopolom južnih krajeva RS.

Neophodno je, svakako, imati i novac, podršku vlasti, tj. lokalne za jedinice, kao i određena vinarska i enološka predznanja. Kako je ovo posao na duge staze i obično porodični posao, vinarska strast se mo ra prenijeti na cijelu porodicu. Naravno, kao i u svakom drugom poslu, porebno je poznavati parvila poslovanja, finansije, tržište i niz dru gih za ovu oblast specifičnih stvari.

Koji je obim vaše proizvodnje i kakva tehnologija proizvodnje?

-Našim analizama došli smo do zaključka da je potreb-

no proizvesti oko 40.000 litara vina ili oko 50.000 butelja, na godišnjem nivou, da bi vinarija, registrovana po važećim zakonima, mogla ekonomski opstati. Na bazi toga je kapacitet naše vinarije podešen na pomenuti minimum. U proizvodnji koristimo savremene tehnološke procese prerade i čuvanja vina, sa kontrolisanim fermentacijom, ali i obavezno odležavanje crvenih vina u običnim i *barrique* hrastovim bačvama.

Kada je vinarija Jungić od hobija prerasla u porodični biznis?

Predstavljamo

-Do 2007. godine proizvodnja vina je bila lično zadovoljstvo i radilo se između pet i deset hiljada litara vina godišnje. Kada je trebalo da ova vina krenu na tržište, morali smo registrovati preduzeće i 2008. godine je ovo postao porodični biznis. Tako je nastala "Vinarija Jungić" doo.

Koliko vaša vinarija danas angažuje radne snage?

-Trenutno je u vinariji u stalnom radnom odnosu troje zaposlenih, tehnolog se angažuje ugovorom o djelu, a za povremene i sezonske poslove tokom godine se angažuje još između 10 i 15 ljudi sa ukupnim fondom sati kao, recimo, još tri stalno zaposlena radnika.

U kojoj mjeri prinos grožđa iz vlastitih vinograda

može da zadovolji proizvodne potrebe vaše vinarije?

-Trenutno naši zasadi na četiri hektara i još jedan zasad od jednog hektara u susjedstvu podmiruju oko 50 odsto planirane godišnje proizvodnje. Vinarija još nije dostigla puni kapacitet, tako da je u 2010. i 2011. godini proizvedeno približno po 25.000 litara vina, od čega oko 18 000 l od grožđa iz naših vinograda, a preostalih 7.000 od grožđa iz Trebinja (vranac) i grožđa iz Srbije (tamjanika). Da bi se svih 40 hiljada radilo od grožđa sa ovog područja, potrebno je zasaditi još oko pet hektara vinograda.

Koji su to specijaliteti i brendovi koje biste posebno istakli?

-Od naših brendova posebno bih istakao crveno vino "Šikar" cuvee koje je dobijeno kupажom crnih sorti *cabernet sauvignon*, *merlot* i frankovka, i bijelo vino "Balatin" cuvee dobijeno kupажom sorti: *chardonnay*, *pinot blanc* i *rhine riesling*, kao i Madam Rose, poluslatko roze vino dobijeno od sorte *merlot*.

Gdje plasirate vaša vina i kada će se naći na tržištu Srbije?

-Zasad se naša vina uglavnom plasiraju na teritoriji grada Banjaluke i okolnih opština mada smo planirali da se uskoro pojavimo i na tržištu Srbije. Da smo ranije stupili u kontakt sa Predstavništvom RS, vjerovatno bismo učestvovali i na ovogodišnjem beogradskom Sajmu vina, ali

Predstavljamo

dogodine ćemo vam se svaka-ko obratiti za podršku.

Da li je neko iz ovih krajeva krenuo prije vas ili za vama? I da li sjeverozapadni dio RS može da postane vinarska regija?

-Nekoliko godina prije nas zasađeni su vinogradi u Maglajanima kod Laktaša, i to su vinogradi Biskupije banjalučke, koji imaju registrovanu vinariju pod nazivom "Bonaventura". Njihovi zasadi su oko osam hektara, ali još nisu sagradili vinariju. Tu je još nekoliko manjih registrovanih vinarija i udruženja na području Laktaša (Miroslav Đukić- "Podrum Đukić"), Prnjavora (Udruženje "Pinot Noire") i Dervente, sa po par hektara vinograda. Ukupno je na području banjalučke regije do sad zasađeno oko 35 hektara vinove loze.

Može li sjeverozapadni dio RS da postane vinarska regija?

-Sjeverozapadni dio Republike Srpske i BiH sigurno može da postane ozbiljna vinogradska regija jer klima i zemljište mogu dati odličan kvalitet za veliki broj sorti grožđa, prvenstveno bijelih, ali i za određen broj crnih. Slatina, Prnjavor, Čelinac ... - sve su to brežuljkasti krajolici, sa idealnom nadmorskoim visinom, sa odgovarajućim zemljištem i drugim preduslovima, a nigdje vinograda. Ali i moj Šikar, čija je prhka zemlja hranila generacije, bio je opustio, zarastao u korov, a Balatin je tužno žuborio jer iz njega nije imao ko da pije bistru vodu. I ja sam

počeo prije svega šest godina. Siguran sam da će to podstaći i druge preduzimače i investitore

Koliko možete da se oslonite na podršku Vlade RS i kreditnih institucija?

-Podrška Vlade i odgovarajućih institucija je vrlo značajna, ali pored novca za ove krajeve je još značajnija podrška u prenosu znanja i tehnologija jer ovdje nije postojala vinogradska i vinska tradicija pa često dodijeljene subvencije ne daju prave rezultate i završe propadanjem zasada ili nedovoljnim kvalitetom grožđa zbog loše odabranog sortimenta, načina sadnje i slično.

U kojoj mjeri se oslanjate na vlastiti entuzijazam, iskustvo i praćenje stručne literature, a u kojoj konsultujete enologe?

- Budući da sam znanja iz enologije skupljao pomalo u više decenija, više se oslanjam na vlastito znanje, mada sarađujem i sa drugim vinarima, prihvatom sugestije enologa, razmjenjujem iskustva i ne prestano učim. Tu su i proizvođači enoloških sredstava s kojima se može ostvariti dobra saradnja i od kojih mogu stići korisni savjeti u primjenih novih, savremenih enoloških sredstava i metoda.

Kako dalje? U kom pravcu planirate da razvijate ovaj biznis?

-Trenutno radimo na zvršetku objekta vinarije, koji, pored proizvodnog i skladišnog dijela, ima, prodavnicu vina, konobu za degustacije i

nekoliko soba za spavanje, sa namjerom da budemo začetnici priče o "Vinskim putevima" Banjalučke regije. Na tom "Vinskom putu" trebalo bi da se nađu opštine koje graniče sa Banjalukom: Laktaši, Čelinac i Prnjavor, kao i druge opštine u Krajini, kao što su: Gradiška, Prijedor, Derventa... Plan je da u sklopu naše vinarije organizujemo i odgovarajuću vinsku školu-akademiju, gdje bismo dovođili istaknute enologe i tako podizali vinsku kulturu, kako ljubitelja vina, tako i ugostitelja. Planiramo, takođe, da u narednih nekoliko godina proširimo površinu pod vinogradima u rejonu Markovca, gdje je se nalazi "Vinarija Jungić", na minimalno 10 hektara, sami ili sa kooperantima, kako bi cjelokupna proizvodnja bila od lokalnog grožđa.

Istočna Hercegovina je napravila pravi vinarski bum. Da li sarađujete sa kolegama sa juga RS koji posjeduju generacijsko vinarsko iskustvo i bogatu tradiciju?

-Imam veoma dobre lične odnose i saradnju sa Vukojem, Anđelićem, Tihom Ratkovićem, Petijevićem, Taranom, pa čak i sa nekim vinarima iz zapadne Hercegovine. Moja iskustva u sardnji sa drugim vinarima su apsolutno pozitivna. Gotovo svi su spremni da pomognu, na različite načine i uglavnom tu nema sujete niti skrivanja "tajni". To je dobra strana ovog posla jer su vinari mahom posebni, dobri ljudi.

Turizam

Etno selo Stanišići kraj Bijeljine

Moglo bi se reći da etno sela danas predstavljaju trend u turističko-ugostiteljskoj ponudi u regionu kao svojevrsna kombinacija autentične folklorne tradicije Balkana i savremenog komfora. A Republika Srpska u tom pogledu nije zaostala za okruženjem. Naprotiv, barem kada je riječ o Etno selu Stanišići kraj Bijeljine, predstavlja nadaleko poznat uzor. Ovo etnoselo ne samo da je nastalo među pr-

vima, da je među najvećim i među najljepšim, nego je paradigmatičan primjer kako se nadomak frekventnih magistralnih saobraćajnica, u blizini industrijske zone, mogu stvoriti oaze zelenila i vode, svježi ne i tišine. Drvene kuće kao nekada na selu i pokućstvo kakvo se danas može vidjeti samo u etnološkim muzejima čine autentičan ambijent u kome do maćini, obučeni u narodne nošnje,

služe tradicionalna jela i pića ovog kraja.

Etno selo Stanišići je djelo dugogodišnje gradnje i dogradnje istoimene porodice, koja potiče sa ovog područja. Locirano je na tri kilometara od Bijeljine prema Pavlovića mostu koji povezuje Srbiju i Srpsku i prostire se na površini od pet hektara plodne semberske ravnice. Tu se nalazi dvadesetak zasebnih objekata izvorne arhitekture

Turizam

i enterijera, od kojih su samo neki restoranski i smještajni, a ostalo su crkva, vodenica, planinskih sela sa Majevice, Romanije i dr. U centru etno-sela nalaze se tri bistra jezera

mljekara, konoba, ambar, kovačnica, tkaonica, predionica i sve drugo što čini jedno zaokruženo i autentično seosko naselje. Neimari Stanišići kažu da su mnogo toga preslikali ili čak bukvalno prenijeli iz

koja su povezana potocima, preko kojih se prelazi brojnim drvenim mostovima. A okružena su kolibama za smještaj apartmanskog tipa, nadsvođenim šindrom i međusobno po-

vezanim stazama od kamenih ploča.

Pored ovog starijeg dijela, koji bismo mogli da nazovemo „drvengrad“ i koji je Etno selo Stanišić učinio prvorazrednom turističkom atrakcijom čitave Semberije, vrijedna i preduzimljiva porodica Stanišić je dogradila i drugi dio, koji se proteže u dubini zemljišta, a po kame-noj građi, mogli bismo ga kr-siti kao „kamen grad“. Iako arhitekturom imitira građevine sa razglednica Hilandara i tako se harmonično uklapa u cjelinu etnokompleksa, u svojoj unutrašnjosti krije sadržaje hotela najviše kategorije. Pored luksuzno opremljenih soba, studija i apartmana, gostima su na raspolaganju bazen, teniski tereni, čakuzi kade, sauna, sala za masažu, fitnes-sala, igraonica. A u ponudi su i kongresna sala i sale za svadbe, za rođendane, za prijeme, koktele itd.

Napokon, u okviru etnosela nalazi se i manastir „Svetog oca Nikole“ u kome se čuvaju čestice moštiju toga sveca. Manastir je replika manastira Kumanica iz doline Lima, a ikonostas je rađen po uzoru na ikonostas manastira Lovnica kod Šekovića, koji je u XVI vijeku oslikao čuvani pečki ikonopisac monah Longin. Zato domaćini Stanišići, pozivajući goste u svoje etnoselo poručuju: „Ovdje se odmaraju oči i duša, čovjek postaje plemenitiji i mudriji, slušajući cvrkut ptica, žuborenje potoka i rad vodenica.“

Opštine RS

Ribnik

Opština Ribnik nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Republike Srpske i jedna je od graničnih opština Bosne i Hercegovine. Rasprostire se na površini od 507 kvadratnih kilometara i po veličini se nalazi na 23. mjestu u Republici Srpskoj. Geografski gledano, glavni pečat ovom kraju daju planine Dinarskog lanca, te rijeke Sana i Ribnik.

Pored izvora te dvije rijeke, na teritoriji opštine izviru

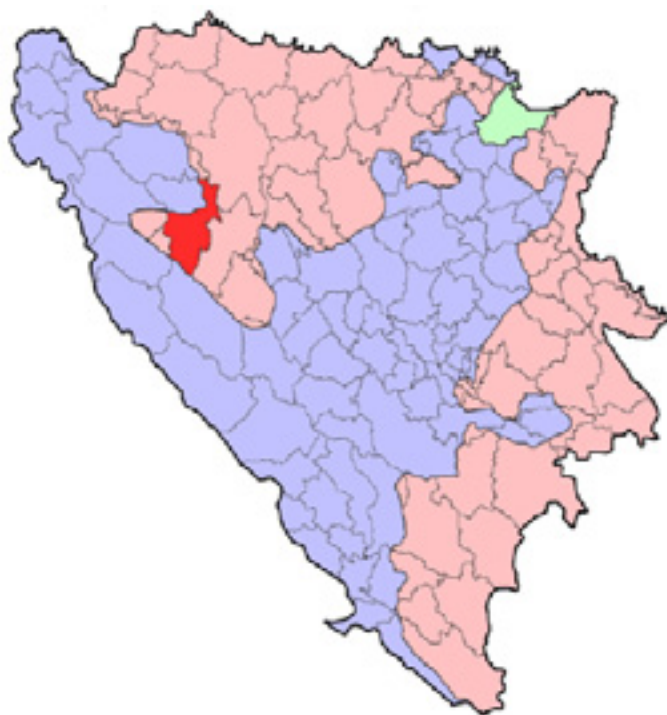
kastsne erozije usloveli veliku raznolikost reljefa na prostoru opštine. Zadržavanje snježnog pokrivača sve do početka ljeta pozitivno utiče na sve vodotoke, ali i na intenzivan rast crnogorične šume. Najveća naselja i industrijski kapaciteti locirani su oko rijeke Sane, dok ostalo opštinsko područje zauzimaju oranične parcele, šumski kompleksi, livade, pašnjaci i šumske goleti.

Oko 70 odsto teritorije

glavninu teritorije obrasle šumom sa velikim planinskim pašnjacima Crkveno, Resenovača, Jarčište, obronci Dimitora i Manjački plato. Opština je bogata šumom, vodom i netaknutom prirodom. Šume pokrivaju 38000 hektara ili 64 odsto opštine, čime Ribnik učestvuje sa 15 odsto u ukupnom šumskom bogatstvu RS. U šumskom kompleksu raste sve vrste drveća, a zahvaljujući podneblju i sastavu zemljišta, dominiraju najkvalitetnije visoke šume jele i smrče. Od listopadnih su najbolje bukva, javor, brijest, jasen i lipa. Dobar dio opštine je obrastao niskim izdanačkim šumama, sa velikim plantažama četinarskih kultura, većinom borova i nešto manje ariša.

Klima je pretežno umjerenokontinentalna, prije svega u nižim dijelovima gdje su ljeta toplija, a zime blaže u odnosu na prostore veće nadmorske visine. Količina padavina u toku godine iznosi i preko 1000 mm po kvadratnom metru. Dijelovi na većoj nadmorskoj visini imaju planinsku klimu, zime su jako oštre, sa velikom količinom snijega, koji se na pojedinim mjesti ma zadržava i do mjeseca juna.

i dvije planinske riječice Stanička i Banjica. Zapadni dijelovi planinskog reljefa obiluju izvorima kvalitetne pitke vode koja najvećim dijelom nije iskorišćena. Heterogeni litološki sastav, tektonski odnosi, zatim uticaj fluvijalne i

opštine Ribnik pripada brdsko-planinskom pojasu i nalazi se na visini iznad 500 metara nadmorske visine. Ostali dio se nalazi oko glavnih rječnih tokova. Srednje visoke planine Dimitor, Šiša, Lisine, Osoje i Manjača čine

Opštine RS

Panorama Ribnika

Istorijski razvoj

Ribnik je kao naselje nastao na lijevoj obali rijeke Ribnik, koja izvire ne koliko kilometara južno od samog naselja. Rijeka Ribnik je lijeva pritoka Sane, a ova desna pritoka Une. Uklješten planinskim vjencima Šiše i Dimitora, Ribnik se nalazi petnaestak kilometara južno od Ključa.

Prvi pisani trag koji se odnosi na ovo područje potiče iz 1463. godine, ka da su Turci uhvatili i u Jajcu pogubili posljednjeg bosanskog kralja Stjepana Tomaševića. O ovom vremenu inače nema mnogo zapisa i historijskih svjedočanstava, ali u zapisima Benedikta Kuripašića, koji 1530/31 pu-

tuje sa carskom delegacijom Austrije u Carigrad kao prevoznik, a ujedno i putopisac, susrećemo se sa svjedočanstvom o životu na ovim prostorima za vrijeme turske vladavine. Prolazeći kroz naše krajeve, putopisac pominje selo Zablato kraj vode Sane, pa idući dolinom dolazi do brda Prizren, na kome je bila istoimena tvrđava iznad desne obale rijeke Sane. Ostaci ove tvrđave postoje i danas. Ovaj vremenski period bio je ispunjen patnjama i stradanjima hrišćanskog naroda. Nepravde i nasilja nad narodom stvorile su želju za slobodom koja je inspirisala brojne bune i ustanke protiv porobljivača.

Na ove prostore, kao i na cijelu Bosnu i Hercegovinu, 1878. godine dolazi austro-ugarska monarhija, koja ostaje do 1918. godine. O tom periodu svjedoče mnogi tragovi: ostaci uskotračne pruge po planinama bogatim šumama crnogorice i bjelogorice, strme vlake, pobijeni šipovi za splavarenje i otpremanje trupaca u rijeci Ribnik i slično.

Pisani dokument koji svjedoči o veličini opštine sačuvan je i do danas njegov dana, a radi se o popisu stanovništva 1910. godine. U ondašnjim granicama, koje su približne današnjim, živjelo je 10563 stanovnika, koliko ih je nezvanično i sada.

Opštine RS

U toku Drugog svjetskog rata narod ovog kraja je aktivno učestvovao u na rodno-oslobodilačkoj borbi. Na ovoj teritoriji formirane su udarne grupe, vodovi, čete, odredi, pa sve do brigade. U centru opštine štampani su prvi brojevi lista „Oslobođenje“. Još i danas postoji kuća u kojoj je štampan prvi broj. Na teritoriji opštine sahranjeni su mnogi narodni heroji i iz ovog perioda, kao što su Pero Kasapović, Antonije Ivić i omiljeni omladinski rukovodilac Ivo Lola Ribar. Godine 1945. formirana je opština Ribnik. Funkcionisala je do 1965. godine, kada je poznatim sistemom ukрупnjavanja opština, centar pomjeren u današnju opštinu Ključ. Od tada ovi krajevi zaostaju u razvoju na račun razvoja Ključa.

Dejtonskim mirovnim sporazumom uspostavljena je nova, zapravo stara opština Ribnik, koja nastaje povlačenjem entitetske linije preko opštinske teritorije Ključa. Tako je opština Ključ podijeljena na dva dijela: opštinu Ribnik u Republici Srpskoj i opštinu Ključ u Federaciji BiH. Počinje mukotrpan period obnove porušene imovine: individualni stambeni objekti - preko 300 jedinica, gospodarski objekti – osam društvenih preduzeća koja su zapošljavala 2500 radnika, porušeni mostovi i razoreni putevi.

Deset godina rada urodilo je plodom tako da je Ribnik počeo naglo da se razvija i dobija konture urbane ekološki čiste i ekonomski samoodržive sredine. Ribnik je sada opština koja ima jasnu perspektivu

Crkva Svetih Arhistratigov, Donji Ribnik

privrednog, kulturnog i ekološkog razvoja.

Stanovništvo

Prema popisu iz 1991. godine, na današnjem području opštine Ribnik živjelo je oko 7.430 stanovnika u 23 naseljena mjesta i to 99,5 odsto Srbi i 0,5 odsto Muslimani (Bošnjaci).

Danas se procjenjuje da na teritoriji opštine živi oko

10563 stanovnika. Stanovništvo se tretira kao povratničko jer je teritorija bila privremeno napuštena od septembra 1995. do februara 1996. godine. Pored povratnika, teritoriju opštine naselilo je više od 3.133 interno raseljenih lica koja su uglavnom živjela na teritoriji sadašnje opštine Ključ.

Starosna struktura opštine:

Opštine RS

Pogled sa Sredičkog mosta

- do 18 godina -1118 stanovnika ili 12 odsto
- od 18 do 60 godina - 7172 ili 77 odsto
- preko 60 godina – 1024 stanovnika ili 11 odsto

Na evidenciji Fonda za zapošljavanje, poslovnica u Ribniku, na posao trenutno čeka 907 radnika.

Kvalifikaciona struktura zaposlenih:

- Bez škole -53
- Nekvalifikovani radnici -273
- PK-NSS -19
- Kvalifikovani radnici-320
- Tehničari SSS-205
- VKV specijalisti -18

- Viša stručna sprema -8
- Visoka stručna sprema-6

Stanovništvo se po tradiciji najviše bavi i ima najviše radnog iskustva u šumarstvu i drvnoj industriji, a zatim u poljoprivredi, od čega najviše u stočarstvu. Prema evidenciji Fonda za zapošljavanje, poslovnica u Ribniku, na posao trenutno čeka 907 radnika, u podjednakom broju muškaraca i žena.

Infrastruktura

U saobraćajno-geografskom pogledu prostor opštine

Ribnik se oslanja na magistralni put (M-5) Bihać – Jajce, koji prolazi jednim dijelom opštine, od ulaza kod Baba Ruže, i izlazi na rječici ponornici prema Mrkonjić Gradu.

Ovaj put se naslanja na putni pravac Čađavica, preko Manjače, ka Banjaluci. Putnim pravcem do Banjaluke se stiže odličnim planinskim asfaltnim putem dužine 55 kilometara za samo sat vožnje. Kroz opštinu Ribnik prolazi asfaltni put od Zablaća do Vrbljanja, koji je kategorisan kao put od posebnog interesa za Republiku Srpsku.

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE

**Bulevar despota Stefana 4/IV
Beograd, Srbija**

Tel: 00 381 11 324 6633

Faks: 00 381 11 323 8633

E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs